

WPEŁNIŁO
07-06-2023

Katowice, dn. 02.06.2023 r.

SKO.PSS/41.5/1620/2023/12434

Decyzja

Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 12 października 1994 r. o samorządowych kolegiach odwoławczych (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 570) oraz art. 138 § 1 pkt. 2 kodeksu postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2023 r., poz. 775)

po rozpatrzeniu odwołania Pani **reprezentowanej przez adwokata Mariusza Żurowskiego Kancelaria Radców Prawnych, Al. Wolności 55a 84-300 Łęborg**

od decyzji wydanej z upoważnienia Prezydenta Miasta Świętochłowice przez Zastępcę Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach nr ŚRiDM/4711-4871/P/23/PK z dnia 04.05.2023 r. sprawie odmowy przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym mężem

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach w następującym składzie:

Przewodniczący składu orzekającego - Marzena Kucharska (sprawozdawca)
Członek składu - Katarzyna Czekaj -Czapła
Członek składu - Marta Podsiadło-Żmuda

na posiedzeniu niejawnym odbytym w dniu 2 czerwca 2023 r.

o r z e k ł o

uchylić zaskarżoną decyzję w całości i orzec co następuje:

przyznać Pani **prawo do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym mężem od 01.01.2023 r. do 28.02.2026 r. w kwocie 2458,00 zł miesięcznie.**

U z a s a d n i e n i e

Zastępca Kierownika Działu Świadczeń Rodzinnych i Dodatków Mieszkaniowych Ośrodka Pomocy Społecznej w Świętochłowicach decyzją nr ŚRiDM/4711-4871/P/23/PK z dnia 04.05.2023 r. odmówił Pani przyznania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym mężem ponieważ jego niepełnosprawność nie powstała przed ukończeniem 18 roku życia lub później niż w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Od przedmiotowej decyzji, z zachowaniem terminu ustawowego, odwołanie wniosła strona działająca przez pełnomocnika adwokata Mariusza Żurowskiego wyrażając niezadowolony z otrzymanego rozstrzygnięcia organu pierwszej instancji.

Organ I instancji nie znalazł podstaw do zmiany lub uchylenia zaskarżonej decyzji w trybie samokontroli na podstawie art. 132 k.p.a.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach po zapoznaniu się z treścią odwołania strony i po analizie akt sprawy stwierdziło, co następuje:

Jak wynika z akt sprawy, organ I instancji wszczął postępowanie na wniosek Pani _____ który wpłynął do organu pierwszej instancji w dniu 05.04.2023 r. o ustalenie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad niepełnosprawnym mężem _____ który legitymuje się orzeczeniem wydanym przez Miejski Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Świętochłowicach z dnia 27.02.2023 r. (na wniosek z dnia 10.01.2023 r.) o zaliczeniu do znacznego stopnia niepełnosprawności do 28.02.2026 r. Niepełnosprawność istnieje od: 44 go roku życia. Ustalony stopień niepełnosprawności datuje się od 30.10.2015 r.

Jednocześnie z akt sprawy wynika, że strona sprawowała całodobową, osobistą opiekę nad mężem, co wykluczało podjęcie przez nią jakiegokolwiek pracy zarobkowej.

Po rozpoznaniu sprawy Kolegium zważyło, co następuje: zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych zwanej dalej „ustawą” Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,
- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

1a. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich, są małoletni lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

1b.Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
 - 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.
2. (uchylony).

3. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 2458,00 zł miesięcznie.

3a. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia.

3b. Waloryzacja polega na zwiększeniu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), obowiązującego na dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

3c. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego ustalanego w sposób określony w ust. 3b zaokrągla się do pełnych złotych w górę.

3d. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego na następny rok kalendarzowy podlega ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

4. Kwotę świadczenia pielęgnacyjnego przysługującą za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

5. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego, świadczenia przedemerytalnego lub rodzicielskiego świadczenia uzupełniającego, o którym mowa w ustawie z dnia 31 stycznia 2019 r. o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym,

b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, świadczenia pielęgnacyjnego lub zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów;

2) osoba wymagająca opieki:

a) **pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,**

b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;

3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;

4) (uchylony);

5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, prawo do świadczenia pielęgnacyjnego lub prawo do zasiłku dla opiekuna, o którym mowa w ustawie z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla

opiekunów;

6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

W myśl art. 24 ww. ustawy:

1. Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, z wyjątkiem świadczeń, o których mowa w art. 9, art. 14-16 i art. 17.

2. Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się, począwszy od miesiąca, w którym wpłynął wniosek z prawidłowo wypełnionymi dokumentami, do końca okresu zasiłkowego.

2a. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.

3. W przypadku ustalania prawa do świadczeń rodzinnych uzależnionych od niepełnosprawności osoby, prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W tym przypadku prawo do świadczeń rodzinnych ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia, nie dłużej jednak niż do końca okresu zasiłkowego.

4. Prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. W przypadku wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności na czas określony prawo do zasiłku pielęgnacyjnego lub świadczenia pielęgnacyjnego ustala się do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa termin ważności orzeczenia.

Samorządowe Kolegium Odwoławcze w Katowicach zauważa, że biorąc pod uwagę literalną wykładnię powyższego przepisu – w przypadku osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, które pozostają w związku małżeńskim – wyłączone zostało prawo do ubiegania się o przedmiotowe świadczenie przez osoby sprawujące tę opiekę. Jednakże Kolegium powołując się na ukształtowaną już linię orzeczniczą sądów administracyjnych w tym przedmiocie zwraca uwagę na konieczność przyznania pierwszeństwa wykładni prokonstytucyjnej tego przepisu mając na uwadze konstytucyjne zasady równości wobec prawa oraz ochrony rodziny i zapewnienia rodzinie w uzasadnionych przypadkach prawa do szczególnej pomocy ze strony władzy państwowej (por. wyrok WSA w Gliwicach z dnia 24.06.2010 r. sygn. akt IV SA/GL 40/10 oraz wyrok NSA z dnia 17.12.2009 r. sygn. akt I OSK 722/09, wyrok NSA z dnia 17.12.2009 r. sygn. akt I OSK 723/09). W orzecznictwie sądowym akcentuje się, że pozostawanie w związku małżeńskim przez osobę wymagającą opieki nie powinno być przesłanką negatywną dostępu do świadczenia pielęgnacyjnego. Mając na uwadze orzecznictwo sądów administracyjnych zdaniem tut. Kolegium, dokonując wykładni przepisu art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych należy mieć przede wszystkim na uwadze pryncypia wynikające z postanowień Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Tutaj na uwagę zasługuje wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 2.12.2010 r. sygn. akt IV SA/GL 234/10 w którym Sąd wskazał, że „wykładania językowa nie jest wystarczająca dla potrzeb rozstrzygnięcia (...) Po dokonaniu nowelizacji art. 17 ust. 1 i poszerzeniu kręgu podmiotów uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego uległo również zmianie ratio art. 17 ust. 5 pkt 2 lit. a ustawy o świadczeniach rodzinnych. Obecnie regulacja ta pozostawać będzie w zgodzie z ustawą zasadniczą

znajdując zastosowanie w przypadku sprawowania stałej lub długotrwałej opieki nad osobą pozostającą w związku małżeńskim przez inną, niż jej współmałżonek osobę. Małżonek sprawujący osobistą opiekę uzyska zatem prawo do ubiegania się o świadczenie w przypadku rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej. (...) Niezasadne byłoby więc przypisywanie racjonalnemu ustawodawcy, iż pozbawia ochrony współmałżonków, wbrew zapisowi art. 18 Konstytucji, który nakazuje chronić małżeństwo, sprzeczne do treści jej art. 71 ust. 1 nakazującemu Państwu w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnić dobro rodziny, jaką bezsprzecznie tworzą małżonkowie, a nadto bez uwzględnienia zapisu zawartego w art. 67 ust. 2 Konstytucji RP stanowiącego, iż obywatel pozostający bez pracy nie z własnej woli i nie mający innych środków utrzymania ma prawo do zabezpieczenia społecznego, oraz zapisu zawartego w jej art. 69, stwierdzającego, że osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczeniu egzystencji, a przy tym wbrew regulacji zawartej w treści art. 23 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nakazującego współmałżonkom wzajemną pomoc oraz współdziałanie dla dobra rodziny, którą przez swój związek założyli.”

Tak więc, biorąc pod uwagę wykładnię celowościową i systemową wskazanego przepisu zdaniem składu orzekającego w niniejszej sprawie, pozostawanie w związku małżeńskim przez osobę wymagającą opieki nie może być negatywną przesłanką dostępu do świadczenia pielęgnacyjnego.

Odnosząc się do faktu odmowy przyznania stronie świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad Panem Kolegium wskazuje, że w tym przedmiocie istotne znaczenie ma to, iż z dniem 23 października 2014 r. art. 17 ust. 1b w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie ze względu na moment powstania niepełnosprawności, został uznany za niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13. Natomiast zgodnie z art. 190 ust. 1 Konstytucji RP orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego mają moc powszechnie obowiązującą i są ostateczne. Natomiast w myśl wyroku Wojewódzkiego Sadu Administracyjnego w Rzeszowie sygn. akt II SA/Rz 1656/15 z dnia 9 września 2016r. „Pominięcie przez organy orzekające w sprawie derogacyjnego skutku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego w postaci eliminacji niekonstytucyjnej treści normatywnej z art. 17 ust. 1b u.s.r. i oparcie decyzji odmownych w sprawie przyznania skarżącej prawa do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad jej niepełnosprawną w stopniu znacznym matką na przesłance wieku powstania niepełnosprawności stanowi naruszenie prawa materialnego, którego postać/wadliwe ustalenie zakresu i treści obowiązywania podstawy materialno-prawnej sprawy/ bezpośrednio wpłynęła na treść wydanych rozstrzygnięć. Z kolei Naczelny Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 14 grudnia 2016r. sygn. Akt IOS 1614/16 stwierdził, iż „...w stosunku do opiekunów osób wymagających opieki, których niepełnosprawność powstała później, kryterium momentu powstania niepełnosprawności, jako uniemożliwiające uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego, utraciło przymiot konstytucyjności. Wobec tego, w odniesieniu do tych osób oceny spełnienia przesłanek niezbędnych dla przyznania świadczenia pielęgnacyjnego należy dokonywać z pominięciem tego kryterium”.

Mając na uwadze powyższe, należy stwierdzić, że Pani [imię] tj. osoba ubiegająca się o świadczenie pielęgnacyjne - spełnia wymagania ustawowe uprawniające do przyznania świadczenia pielęgnacyjnego w związku z opieką nad mężem.

Ponieważ strona spełnia wszystkie ustawowe kryteria do przyznania jej wnioskowanego świadczenia należało przyznać jej świadczenie pielęgnacyjne. Wnioskowane świadczenie zostało przyznane na podstawie art. 24 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych tj. od 01.01.2023 r. czyli od miesiąca złożenia wniosku o ustalenie stopnia niepełnosprawności do 28.02.2026 r. zgodnie z orzeczeniem o niepełnosprawności Pana [imię] z dnia 27.02.2023 r.

Jednocześnie, zgodnie z obwieszczeniem Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 1 listopada 2022 r. w sprawie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w roku 2023 (M.P. z 2022 r. poz. 1070) wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi **2458,00 zł**.

Jednocześnie Kolegium informuje stronę o obowiązku wynikającym z art. 25 ust. 1 ustawy o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którym: w przypadku wystąpienia zmian w liczbie członków rodziny, uzyskania dochodu lub innych zmian mających wpływ na prawo do świadczeń rodzinnych, w tym na wysokość otrzymywanych świadczeń, osoba, o której mowa w art. 23 ust. 1, jest obowiązana do niezwłocznego powiadomienia o tym organu właściwego wypłacającego świadczenia rodzinne

Biorąc powyższe pod uwagę należało orzec jak w sentencji.

Decyzja niniejsza jest ostateczna.

Stosownie do art. 50-54 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r., poz. 259) niniejsza decyzja może być zaskarżona do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach w terminie 30 dni od daty jej doręczenia. Skargę do Sądu wnosi się za pośrednictwem Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Katowicach (40-032 Katowice ul. Dąbrowskiego 23) Wymogi formalne skargi określają art.46, art.47, art.57 §1 powołanej wyżej ustawy.

Wnieście skargi nie wymaga uiszczenia wpisu. Strona może ubiegać się o przyznanie jej prawa pomocy obejmującego ustanowienie adwokata lub radcy prawnego. Zasady przyznawania prawa pomocy oraz skutki przyznania określają art. 243-262 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2023 r., poz.259).

Otrzymują:

1. Kancelaria Radców Prawnych adwokat, Mariusz Żurowski Al. Wolności 55a 84-300 Łębork
2. Dyrektor OPS w Świętochłowicach
ul. Katowicka 35
41-600 Świętochłowice z aktami sprawy;
3. Aa

Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Katowicach
mgr Włodzisław Kucharski

CZŁONEK
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Katowicach
mgr Katarzyna Czekała-Czapla

CZŁONEK
Samorządowego Kolegium Odwoławczego
w Katowicach
dr Marta Podgórska-Szymul